

Vanhusneuvoston lausunto Suun terveydenhuollon palveluverkkosuunnitelmasta

Suunnitelman pohjaksi on esitetty melko paljon tilastoja, jotka kuitenkin ovat aika yleisiä ja joiden pohjalta voi tehdä hyvin monenlaisia päätelmiä. Ikääntyneiden suun terveyden tilaa, sen kehitystä tai ikääntyneiden suun terveyden merkitystä muulle terveydelle ja terveyden hoidolle ei ole erityisemmin tarkasteltu.

Ikääntyneiden kannalta esityksen toteutuminen tarkoittaisi sitä, että palvelut olisivat erityisesti haja-asutusalueilla oleellisesti kauempana ja siten vaikeammin saavutettavissa. Kuten suunnitelmassa on todettu eläkeläisten lisääntyessä palvelujen tarve kasvaa, kun nykyisillä ja tulevilla ikäihmisillä on omat hampaat, joita pitää hoitaa säännöllisesti. Osa ikääntyneistä saattaisi laininlyödä säännöllisen suun terveyden hoidon, kun matkustaminen hoitoon tulisi kalliimmaksi ja vaikeammaksi.

- Hampaiden hoitaminen on erittäin tärkeää - suun terveys vaikuttaa yleiseen terveydentilaan. Rikkinäiset hampaat ja tulehdukset suussa voivat heikentää reuman ja diabeteksen hoitoa, aiheuttaa sydän- ja verisuonisairauksia ja erilaisia bakteeritulehduksia elimistössä. Ja kun erilaisiin leikkaustoimenpiteisiin päästään/joudutaan niin hoidetut hampaat on ehdoton edellytys toimenpiteeseen pääsyyn. Vuosittaiset suun terveyden tarkastukset olisivat tärkeitä, mutta käytännössä tällä hetkellä julkiseen hammashoitoon pääsee vain 2 vuoden välein ja jonottamalla useita kuukausia, jopa 6 kuukautta. Jonot hammashoitoon ovat pitkät ja nyt aiotaan palveluverkkoa entistä enemmän supistaa.
- Terveysasemien palveluverkon esityksessä yhtenä lähtökohtana oli henkilöstön saannin vaikeudet. Suun terveydenhoidossa ei ole samaa ongelmaa, kuten aineistostakin selviää. Keskittämisen etuja ja haittoja on tarkasteltu, mutta tarkastelun pohjalta voi aivan hyvin tehdä erilaisen johtopäätöksen kuin se, mihin suunnitelmassa on päädytty. Pienillä paikkakunnilla huolestuttaa palveluiden katoaminen. Asiakkaan näkökulma ei puolla palvelujen keskittämistä eikä keskittamisestä ole esitetty selvää taloudellista hyötyä. Suunnitelmasta puuttumaan jää kustannusvaikutukset, mitä tällä suunnitelmalla saavutetaan euromääräisesti.

- Tulee huomioida, että palvelua tulee olla saatavilla myös niille, joilla ei ole valmiuksia käyttää digitaalisia palveluita. Jos esim. palveluntarvetta arvioidaan digipalveluissa, on puutteellisilla taidoilla virheen mahdollisuus arvioinnin lopputuloksessa suurempi.
- Liikkuvien palveluiden osalta tulee huolellisesti suunnitella käytännön toteutus. Henkilöstön työtyöturvallisuus ja työergonomia sekä hygienianäkökulma tulee huomioida.
- Henkilöstön osallistaminen ja osallistuminen suunnitelman laatimisessa jää heikoksi. Henkilöstön motivointi oman työn kehittämiseen lähtee hyvästä johtamisesta.